

Казахский национальный университет имени аль-Фараби

Al-Farabi Kazakh national university

Юридический факультет

Faculty of law

Кафедра уголовного права, уголовного процесса и криминалистики

Department of criminal law, criminal procedure and criminalistics

МАТЕРИАЛЫ

**Международной научно-практической конференции
«СОВРЕМЕННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ, МЕХАНИЗМЫ И
СРЕДСТВА ПРОТИВОДЕЙСТВИЯ ПРЕСТУПНОСТИ»
(Ежегодные Джакишевские чтения)**

MATERIALS

**of International scientific and practical conference on subject:
«MODERN TECHNOLOGIES, MECHANISMS AND
MEANS OF COUNTERACTION OF CRIME»
(Annual Dzhakishev readings)**

19 апреля 2013 г.

19 April, 2013

УДК _____
ББК _____

Ответственные редакторы:

Д.ю.н., профессор, заведующий кафедрой уголовного права, уголовного процесса и криминалистики Казахского национального университета имени аль-Фараби

Р.Е. Джансараева

Кандидат юридических наук, доцент **А.Д. Байсалов**

Магистр юридических наук, ассистент **Л. Бисенғали**

Editor-in-chiefs:

Doctor of Law, Professor, Al-Farabi Kazakh National University, Head, Chair of Criminal Law, Criminal Process and Criminalistics **R.Ye.Dzhansarayeva**

Candidate of jurisprudence, associate professor **A.D.Baysalov**

Master of jurisprudence, assistant **L.Bisengali**

*Рекомендовано к выпуску Ученым Советом юридического факультета
КазНУ имени аль-Фараби*

*It is recommended for the edition by the Academic Council of faculty law of the
al-Farabi Kazakh national university*

Материалы международной научно-практической конференции «Современные технологии, механизмы и средства противодействия преступности» (Ежегодные Джакишевские чтения). – Алматы: Казак университеті, 2013. – 187 с.

Materials of International scientific and practical conference on subject: "Modern technologies, mechanisms and means of counteraction of crime" – Almaty: Kazakh University, 2013. – 187 p.

ISBN _____

Scientific reports of participants of the international scientific and practical conference are presented in the collection " Modern technologies, mechanisms and means of counteraction of crime " is organized by chair of criminal law, criminal procedure and criminalistics of Al-Farabi Kazakh National University on April 19, 2013.

ISBN _____ © Коллектив авторов, 2013

© КазНУ имени аль-Фараби

*Даубасова С.Ш.
старший преподаватель
кафедры уголовного права,
уголовного процесса и криминалистики
КазНУ имени аль-Фараби*

*Арын А.А.
магистр права,
ассистент кафедры уголовного права,
уголовного процесса и криминалистики
КазНУ имени аль-Фараби*

ПРОБЛЕМЫ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ПРИМЕНЕНИЯ В КРИМИНАЛИСТИКЕ ТЕХНИЧЕСКИХ СРЕДСТВ В СООТВЕТСТВИИ С ИННОВАЦИОННЫМИ ТЕХНОЛОГИЯМИ

Аннотация. В настоящее время идет активное развитие применения в криминалистической деятельности информационно-справочных систем. Применение данных систем позволяет значительно повысить эффективность организации расследования преступлений.

Ключевые слова: криминалистическая техника, Папилон, сканер, дактилоскопия, баллистика, идентификация.

*Daubasova S.Sh.
head teacher of chair of criminal law,
criminal Process and Criminalistics
Al-Farabi Kazakh National University*

*Aryn A.A
Master of Laws
Law Faculty
Assistant of Criminal Law,
Criminal Process and Criminalistics
Al-Farabi Kazakh National University*

PROBLEMS OF DEVELOPMENT OF INNOVATIVE TECHNICAL AND FORENSIC TECHNOLOGY TOOLS

Abstract. Currently, there is an active development applications in forensic work of directory systems. The use of these systems can significantly improve the efficiency of the organization of crime investigation.

Keywords: forensic technology, Papillon, scanner, fingerprinting, ballistics, identification.

КРИМИНАЛИСТИКАЛЫҚ ТЕХНИКА ҚҰРАЛДАРЫНЫҢ ИННОВАЦИЯЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯСЫН ЖЕТІЛДІРУ МӘСЕЛЕЛЕРІ

Әмбебап бағытындағы техникалық құралдар республикалық және облыстық маңызы бар ақпараттық кешенді сипатқа ие, көп мақсатты күрделі жүйе деуімізге болады. Онда ең бастысы жинақталған ақпараттар орталықтардырылған сипатқа ие және оларды екі бағытқа бөліп қарастыра аламыз: бірінші бағыт АМБ- орталығы автоматтандырылған мәліметтер банкі; екінші бағыт АМБ - облыс мәліметтер база анализі [1].

МБА орталығында – ерекше ауыр қылмыстарды жасаған тұлғалар туралы, атап айтқанда: заңдағы ұры, қылмыс әлемінің беделділері туралы, ерекше аса ауыр ашылмаған қылмыстарды сипаттайтын мәліметтер жинақталып өңделуде. Облыстық автоматтандырылған мәліметтер банкісінде өз кезегінде жедел есепке қойылған ашылмаған қылмыстар, атыс қаруы арқылы ұрланған немесе алынған заттар бойынша, тұлғалар бойынша және т.б. мәліметтерді қамтиды.

ААІЖ (АИПС) мамандандырылған автоматтық жүйелерге:

ААІЖ (АИПС) «Автоіздеу» - ұрланған, айдап алып кеткен, ұсталынған және иесі жоқ барлық автокөліктік құралдар туралы ақпараттарды толығымен қамтиды

ААІЖ (АИПС) «Қару» - жоғалған, ұрланған және қолдан жасалынғаны анықталған кесілген ату құралдары, сонымен қатар, жеңіл атыс қарулары, гранаметтер, огнометтер, (стволдық және реактивтік) артиллериялық жүйелер туралы автоматтандырылған есепті қамтамасыз етеді

ААІЖ (АИПС) «Антиквариат» - тарихи, шығармашылық немесе ғылыми (археологиялық қазбалар, көне заттар, тарихи мүсіндер, шығармашылық тұндырларжәне қосалқы шығармаларды және т.б.) құндылықты құрайтыны анықталған заттар және ұрланған бойынша автоматтандырылған есеп жүргізіледі

ААІЖ (АИПС) «Таныту» - хабар-ошарсыз жоғалып кеткен, танылмаған мәйіттер, аты-жөні белгісіз балалар мен ауруларға қатысты тұлғалар туралы ақпараттарды орталықтандырылған жинақтауды қамтамыз етеді.

Қазіргі таңда компьютерлік инновациялық жүйелердің дамуын ескере отырып, жаһандандыру тенденцияларына қатысты ААІЖ (АИПС) тағыда жаңа түрлерімен толықтырылуда. Оларға тоқталып кеткен жөн болар.

Биометриялық теңестіру (идентификация) инновациялық технологиялардың бірі ПАПИЛОНға тоқталуды жөн көрдік.

ПАПИЛОН 1991 жылы Ресейде Челябин қаласында құрылып, ең алғаш биотермикалық (дактилоскопиялық) жүйені қалаушылардың бірі болған.

Қысқа мерзімнің көлемінде инновациялық ІТ – бағдарламалардың даму бағытын ескере отырып, Ресей мемлекетінде автоматтандырылған криминалистикалық дактилоскопиялық ақпараттық жүйе АДИС Папилон және бояусыз электрондық дактилоскопиялық Папилон «Живой сканер» жүйесі құрылған болатын [2].

2001 жылы инновациялық технологияға сәйкес, Папилон «Фильтр» жедел тексеретін технологияның бірі деп айтуымызға болады. Ол тек криминалистикалық ақпараттық АДИС қылмыстардың ашылуын немесе алдын алуын нақты жағдайға байланысты дактилоскопиялық тексерісті өткізу ғана емес, сонымен қатар, Папилон технологияларын биометриялық азаматтық бағытта қауіпсіздік жүйесінде қолдануға болады. Папилон «Фильтр» жүйесінде жұмыс жасау толық автоматтандырылған жүйеге ауыстырылды, онда айта кететін бір жағдай, бұл жүйемен жұмысты жасау үшін қызметкерлерге ешқандай арнайы дактилоскопиялық дайындықты талап етпейтіндігінде. Папилон инновациялық технологияға сәйкес, өзіндік тиімді жолдарын ұсыну арқылы тек Ресей ғана емес, сонымен қатар өзге де елдерде тиімді қолданылып қылмыстардың ашылуына ерекше ықпал еткендігіне 22 елде қолданылғанын дәлелдеуімізге болады, олардың қатарына біздің еліміз Қазақстан Республикасы да жатқызылады.

Атап айтқанда келесі елдерде: Албания, Нигерия, Қазақстан, Монғолия, Бангладеш, Түркменістан, Өзбекістан және т.б. мемлекеттерде Папилон технологиясының база негізінде құқық қорғау органдарының ұлттық АДИС құрылып даму бағыттарын ұстануда.

Папилон келесідей қызмет түрін жүзеге асырады:

- жеке тұлғалардың көздерінің құрылысы бойынша биометриялық идентификация арқылы жүйелеуді;
- сыртқы келбеті бойынша суреттеудің идентификация арқылы жүйелеуді;
- атылған қару және оқ-дәрі атыс қаруларын идентификациялау арқылы жүйелеуді;
- сарапшы-криминалистерді ауқымды бағытта жұмыс жасауын автоматтандыру жүйесі;
- биометриялық құжаттарды құру және бақылауға арналған модульдер;
- жеке тұлғаны ID карталары және биометриялық белгілері бойынша верификациялаудың жұмыс уақытын есепке алу және басқару мен бақылаудың рұқсаттылығын жүйелендіру;
- видеобайқау жүйесі;
- мамандандырылған құрал-саймандар: дактилоскопиялық сканер, көз айнасының сканері, оқ-дәрі және гильзалардың үстіңгі қабатында қалған сызбаларды енгізу арқылы баллистикалық сканері, жоғары сапалы сандық камералар және видео енгізудің жүйесі [3].

Заманауи техникалық құралдардың даму қарқынында компьютерлік инновациялық жүйелердің дамуын ескере отырып, жаһандандыру тенденцияларына қатысты Қазақстанның ұлттық жобаларының бірі ретінде екі ірі масштабты жұмыс жасалғанын айта кеткен жөн. Мемлекеттік масштабтағы АДИС: Ішкі істер Министірлігі мен Қазақстан Республикасының Бас прокуратурасының арнайы тіркеу және құқықтық статистика бойынша Комитет. бұл екі жоба Қазақстан Республикасының барлық территориялық аумақтарды толығымен қамтып жасалынып жатқан немесе жасайын деп жатқан қылмыстарды тергеуге, ашуға ең басты құралдардың бірі ретінде атқаратын жұмыстары ерекше орын алады.

Қазіргі кезде компьютерлік инновациялық жүйелердің ерекше даму тенденцияларын ескере отырып, қылмыстарды ашу, тергеу барысында қолданылатын криминалистикалық техника құралдарының инновациялық технологиясы жылдан жылға ерекше өсу немесе даму орын алуда.

ӘДЕБИЕТ

1. Белкина Р.С. Криминалистика: Учебник - М.: Юрид. Лит. 1986.-543 с.
2. Зудилкин В.Я., Шмаков В.Л. О внедрении АДИС «Папилон» в органах внутренних дел Челябинской области//Экспертная практика.1993.№3.-С. 23-26.
3. Паршин И.Н. К вопросу об использовании аппаратами уголовного розыска вневедственных учетов// Информационный бюллетень ГИЦ МВД России. 1996. №28. - С. 28-34.